

Ilusüstide teenust kasutanud isikute küsitluse kokkuvõte ja andmete analüüs

Sissejuhatus

Aasta-aastalt suureneb inimeste huvi noorusliku välimuse hoidmist ja taastamist võimaldavate protseduuride järele. Kaasaegne meditsiin ja iluteenuste osutajad pakuvad selleks erinevaid võimalusi. Populaarsust kogub näiteks ilusüstide teenus.

Iluteenuse osutaja juurde minnes eeldatakse enamasti, et sealt lahkutakse parema välimuse, tuju ja enesetundega. Vähem mõeldakse, et igal iluprotseduuril võivad olla teatud vastunäidustused ning alati tuleb valmis olla võimalike tüsistuste tekkeks. Protseduuri tulemus sõltub suuresti teenuseosutaja kvalifikatsioonist ja oskustest. Täitesüstide oskamatu kasutamise tagajärjeks võib olla näiteks ebaloomulik, ebaproportsionaalne või mügarlik nahk.

Ilusüsti/täitesüsti tegemine on nahka läbiv protseduur, mis eeldab teenuse osutajalt põhjalikke meditsiinilisi teadmisi naha ehitusest, näo ja kaela anatoomiast.

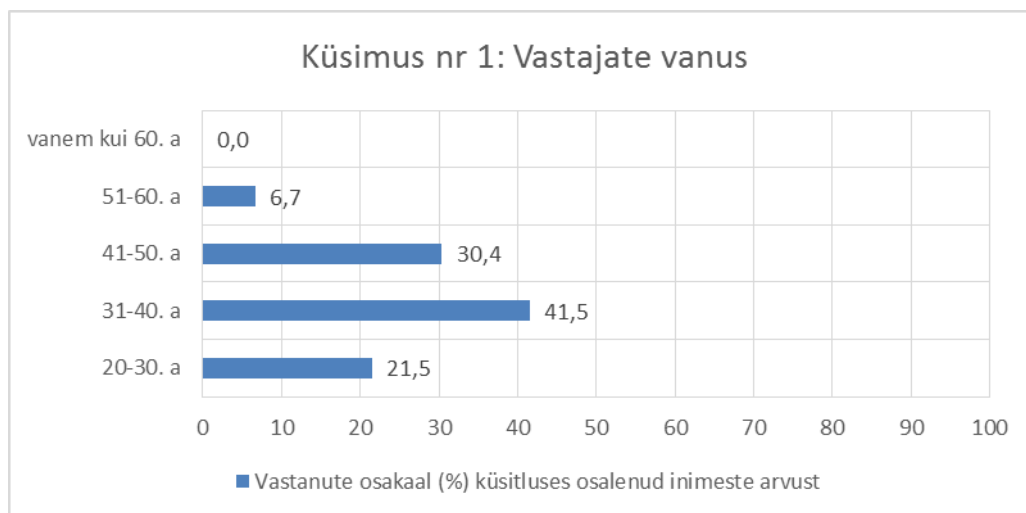
Terviseamet viis 2016. a sügisel Eesti elanike hulgas läbi veebiküsitluse, mille eesmärgiks oli küsida ilusüstide teenust kasutanud inimestelt informatsiooni saadud teenuse kvaliteedi ja protseduuri tulemuste kohta.

Küsitluse vastuste analüüs

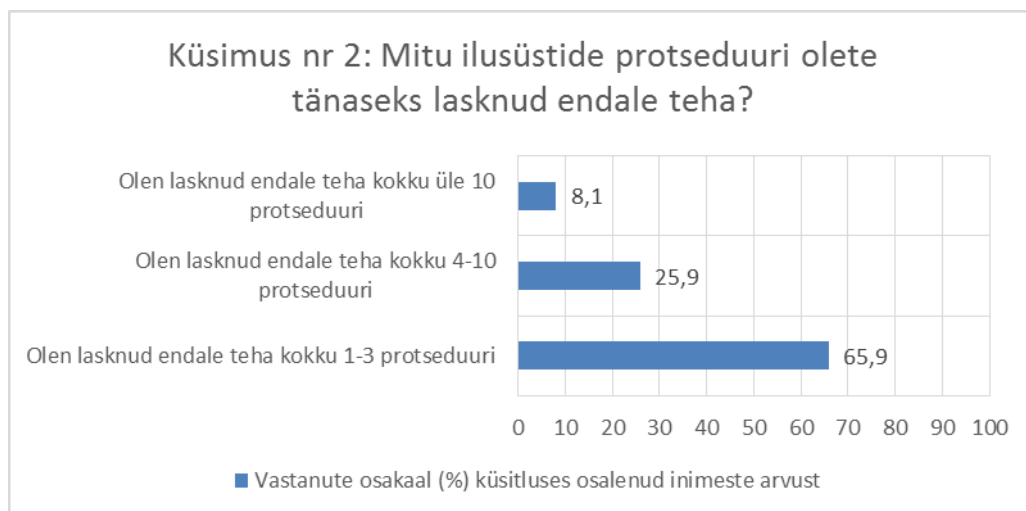
Kokku osales küsitluses 135 vastajat. Nendest 132 naist ja 3 meest. Küsitluses osalenute vanuse saab jaotada nelja rühma (joonis 1). Kõige suurem osa ilusüsti teenuse kasutajaid oli vanusrühmas 30 kuni 50 eluaastat. Ootamatult suur hulk vastanutest (21,5% osalejatest) kuulus vanusrühma kuni 30 eluaastat.

Joonis 1

Küsitluse raames uuriti mitu ilusüstide protseduuri on vastajaid küsitluse hetkeks teha lasknud. Suurim osa (65,9%) olid lasknud endale teha 1-3 protseduuri. Neljandik vastanutest (25,9%) olid lasknud endale teha 4-10 protseduuri. Veidi üle 8% vastanutest jõudis lasta endale teha üle 10 protseduuri. Vastuseid tutvustab joonis 2.

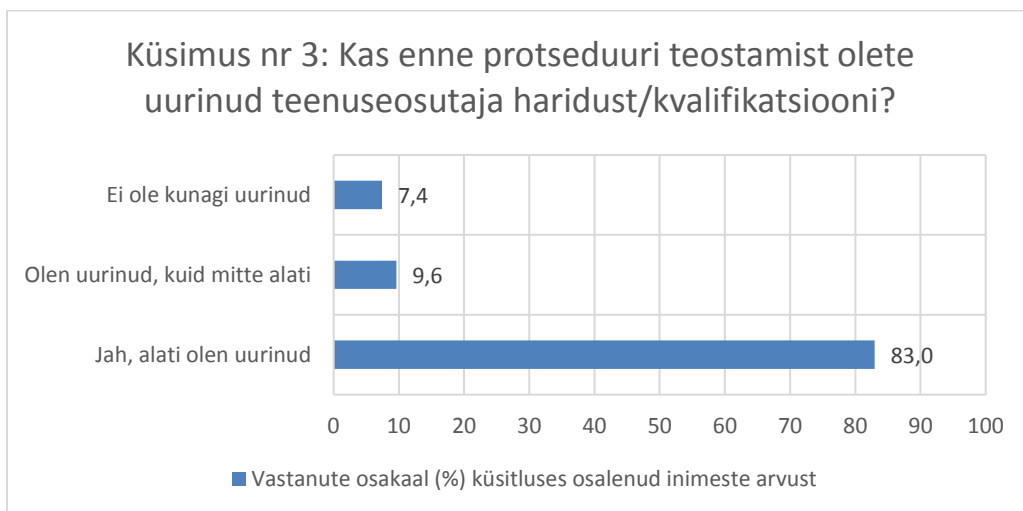
Joonis 2

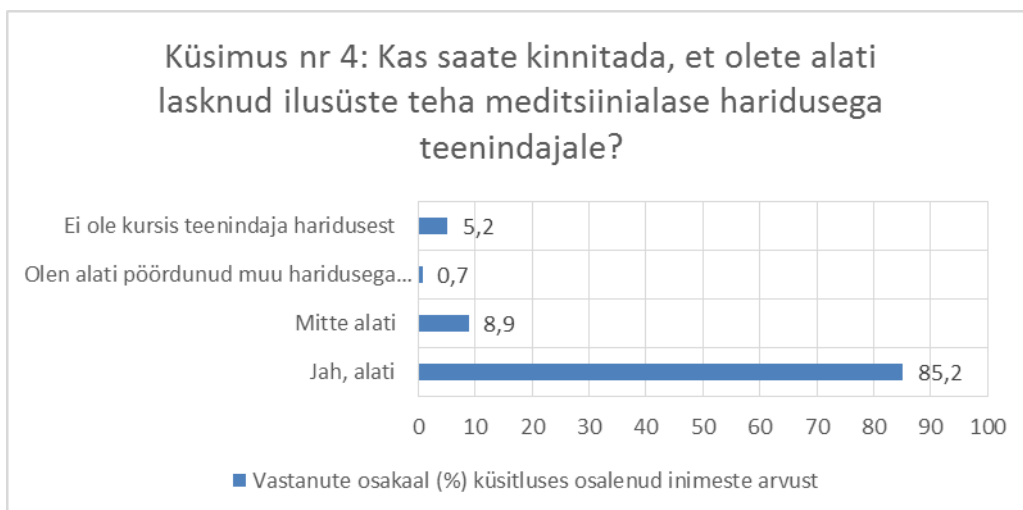
Teenuseosutaja haridust/kvalifikatsiooni olid enne protseduuri teostamist uurinud alati enamik vastanutest (83%). Natuke alla 10% küsitluses osalenutest vastas, et on seda uurinud, kuid mitte alati. Ning 7,4% tunnistas, et ei ole kunagi uurinud teenuseosutaja kvalifikatsiooni enne protseduuri teostamist. Vaata joonist 3.

Joonis 3

Uuringus osalenutest 85,2% kinnitas, et on alati lasknud ilusüste teha meditsiinalase haridusega teenuseosutajal. 8,9% vastajatest kinnitas, et nad ei ole alati teenuseosutaja kvalifikatsiooni uurinud. 5,2% vastanutest pole seda kunagi uurinud ja 0,7% tunnistas, et nad on pöördunud ilusüsti tegemiseks muu haridusega iluteenindaja poole. (joonis 4)

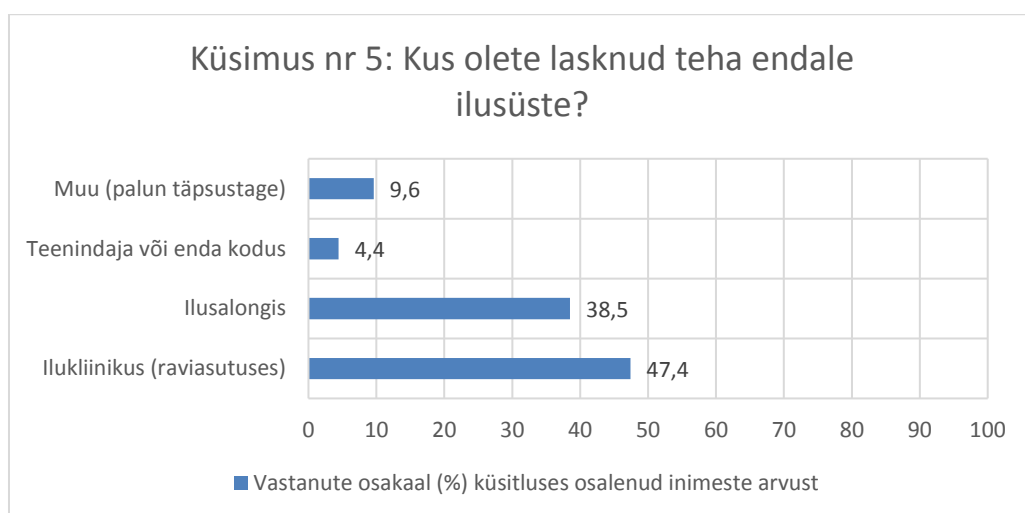
Joonis 4

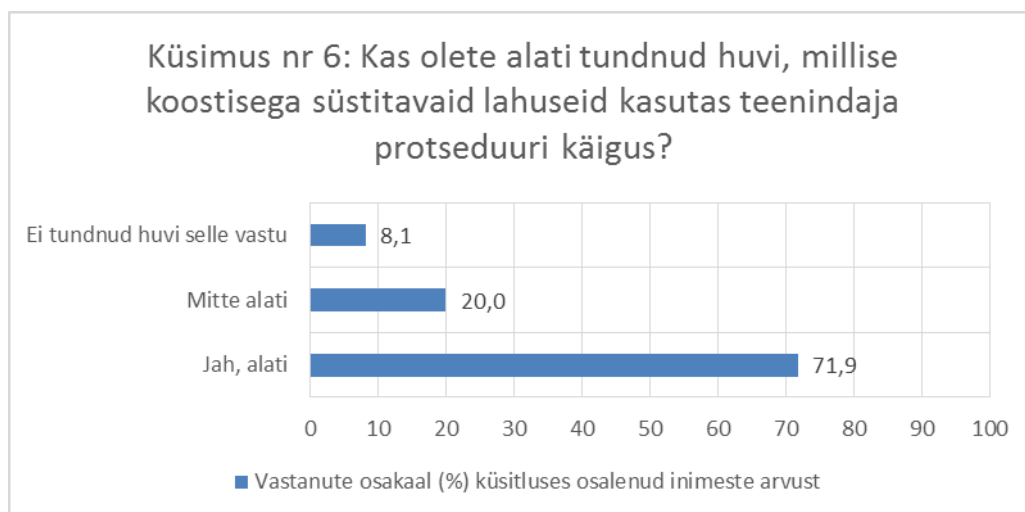
Küsimusele, kus te olete ilusüste teha lasknud, vastas 47%, et on teinud ilusüste ilukliinikus/raviasutuses. 38,5% vastanutest on käinud teenust saamas ilusalongis. Teenindaja või enda kodus on lasknud ilusüste teha 4,4% küsitletutest. Viimase rühma (9,6%) moodustasid need, kes olid käinud ilusüste tegemas erinevates ilukliinikutes, ilusalongides ja ilutubades või olid saanud teenust koolituse ajal koolitajalt. (joonis 5)

Joonis 5

Järgnevalt uuriti respondentidelt, kas nad on alati tundnud huvi, millise koostisega süstitavaid lahuseid teenindaja protseduuri käigus kasutas. Enamik (71,9%) vastas, et on alati tundnud huvi selle vastu. 20% on tundnud huvi kasutatavate ainete vastu, kuid mitte alati. Ning 8,1% vastanutest tunnistas, et ei ole tundnud huvi selle vastu. (joonis 6)

Joonis 6

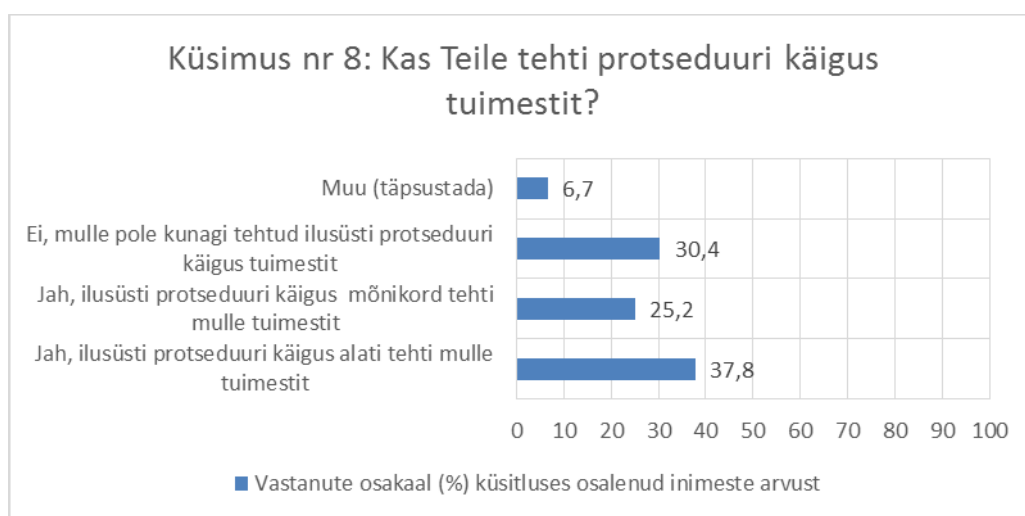

Palve peale täpsustada, millise koostisega lahuseid protseduuride teostamisel kasutati, toodi välja järgmised nimetused: Juvederm, Hyaloroonhape, Restylane, Dysport, Botulinum toxin, Xeomin, Radiesse, Vistabel, Belotero, Volift.

Tuimesti kasutamise kohta protseduuridel kinnitas 37,8% vastanutest, et on alati tehtud tuimestit. Neid, kellele tehti tuimestit mõnikord, oli 25,2%. Kolmandik vastanutest (30,4%) ütles, et neile pole kunagi tehtud ilusüsti protseduuri käigus tuimestit. 6,7% vastustest (joonisel „muu“) ei selgu, kas nendele protseduuride teostamisel on kasutatud tuimesti või kui tihti on seda kasutatud (vastajate kommentaarid piirduvad infoga: tuimestit kasutati vastavalt vajadusele, ei mäleta kas tehti tuimestit või mitte, kasutati tuimestavat geeli). (joonis 7)

Joonis 7

Rahulolu protseduuriga

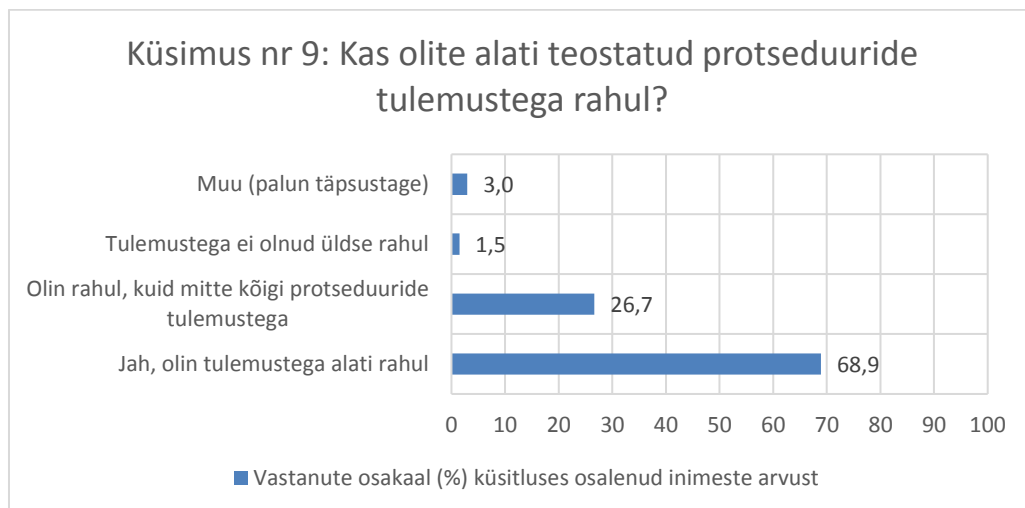
Protseduuri tulemustega olid alati rahule jäänud 68,9% küsitlusele vastanutest. Ligi neljandik (26,7%) oli tulemustega rahul, kuid mitte alati. Kaks osalejat (1,5%) ei jäänud tulemustega üldse rahule (joonis 8).

Nendest, kes valisid vastusevariandi „muu“ anti selgituseks järgmisi täpsustusi:

- arsti juures võis tulemusega rahul olla, ilma meditsiinilise hariduseta inimese külastuse järel enam rahul ei olnud;
- ei saavutanud oodatud efekti (külastatud oli ilusalongi ja ilukliinikut);
- vahetasin teenuseosutajat, kuna esimese teenindaja juures ei jäänud tulemustega rahule

Joonis 8

Need, kes olid alati protseduuri tulemustega rahul, said teenuse üldjuhul meditsiinalase haridusega teenindajalt (tabel 2).

Tabel 1

Jah, pöördusin alati meditsiinalase haridusega teenindaja juures	88,2%
Alati ei pöördunud meditsiinalase haridusega teenindaja poole	7,5%
Olen alati pöördunud muu haridusega teenindaja poole	1,1%
Ei ole kursis teenindaja haridusega	3,2%

Nendest, kes olid protseduuriga üldiselt rahul, aga mitte alati, valis meditsiinalase haridusega teenindaja alati üle 30% (tabel 3).

Tabel 2

Jah, pöördusin alati meditsiinalase haridusega teenindaja juures	32,3%
Alati ei pöördunud meditsiinalase haridusega teenindaja poole	3,2%
Ei ole kursis teenindaja haridusega	3,2%

Protseduuri tulemustega üldse mitte rahule jäänud vastanutest üks oli pöördunud meditsiinalase haridusega teenindaja poole ning teine ei olnud kursis, millise haridusega teenuseosutaja teda teenindas.

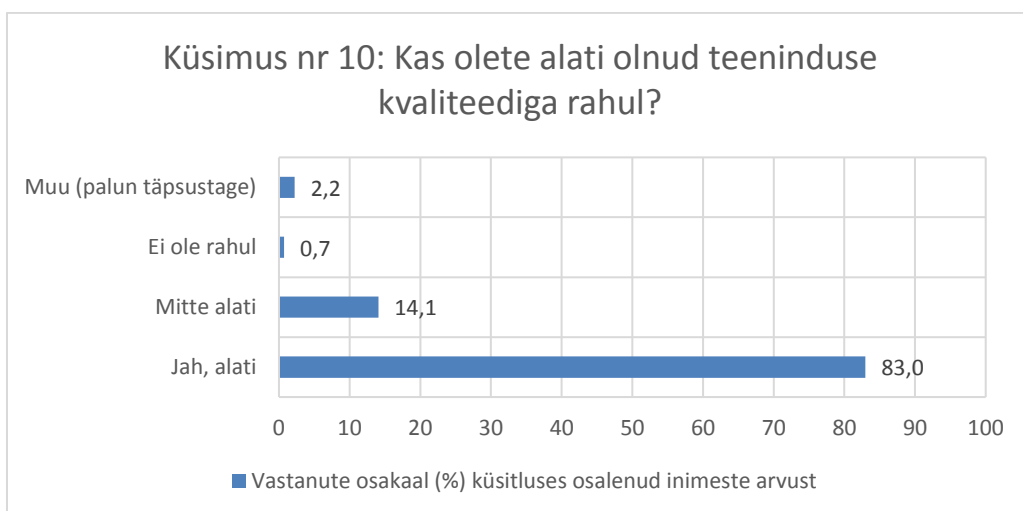
Rahulolu teenuse kvaliteediga

Alati on jäänud teeninduse kvaliteediga rahule 83% küsitlusele vastanutest. 14,1% jäid teenuse kvaliteediga rahule, kuid mitte alati. 0,7% vastanutest ei jäänud rahule teenuse kvaliteediga. (joonis 9)

Nendest, kes valisid vastusevarianti „muu“ (2,2%):

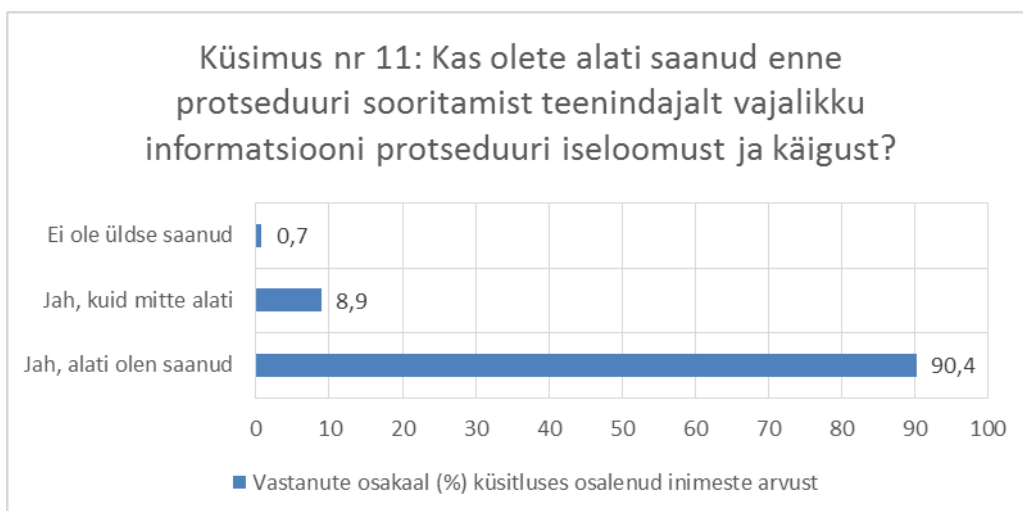
- üks tunnistas, et kasutas teenust ühe korra ega saa objektiivselt hinnata kvaliteeti;
- üks oli olnud koolitusel õppeobjekt ning seetõttu oli raske hinnata teenuse kvaliteeti;
- üks arvas, et kõrge tase on üks osa teenuse kvaliteedist, mida ei saa eraldi hinnata.

Joonis 9

Info protseduuri iseloomu, käigu, vastunäidustuste ning võimalike tüsistuste kohta

Joonis 10

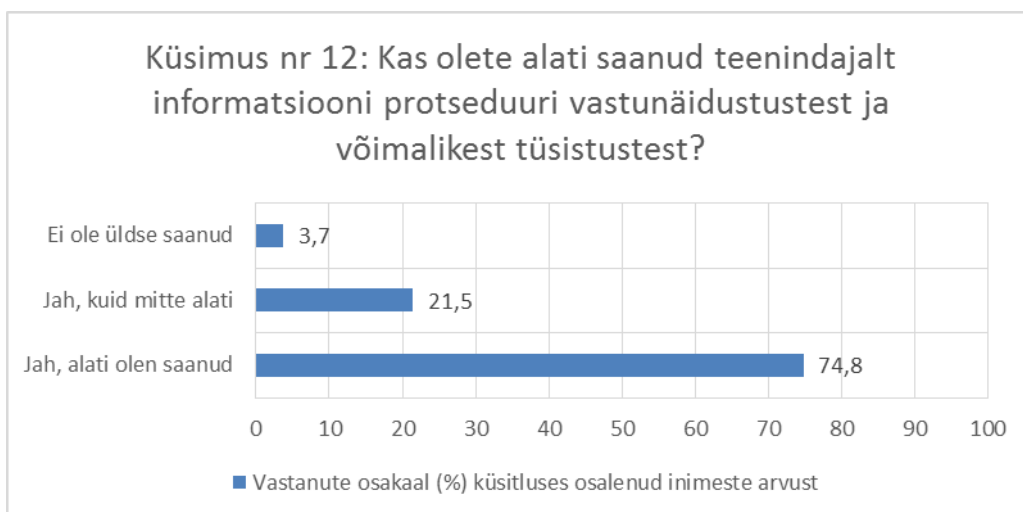

Enamus vastanutest (90,4%) kinnitas, et on alati saanud teenindajalt vajalikku informatsiooni. 8,9% vastas, et on saanud vajalikku informatsiooni, kuid mitte alati. Ning 0,7% vastanutest ei olnud üldse saanud teenindajalt vajalikku informatsiooni.

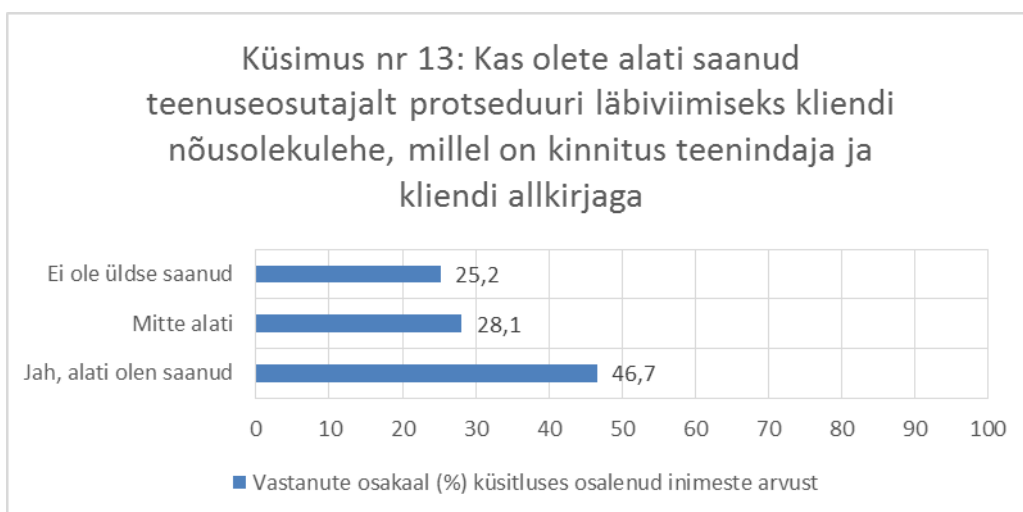
Protseduuri vastunäidustuste ja võimalike tüsistuste kohta on alati teenindajalt informatsiooni saanud kolmveerand vastanutest (74,8%). Vähem kui veerand ehk 21,5% on infot saanud, kuid mitte alati. Ning väike osa, 3,7% ei ole üldse saanud teenindajalt informatsiooni protseduuri vastunäidustuste ja võimalike tüsistuste kohta (joonis 11).

Joonis 11

Kliendi nõusolekulehe ilu protseduuri läbiviimise kohta on teenuseosutajalt alati saanud 46,7% küsitlusele vastanutest. Pääaegu kolmandik vastanutest (28,1%) ütles, et nad on saanud kliendi nõusolekulehe, kuid mitte alati. Veerand vastajatest ei ole üldse saanud teenuseosutajalt kliendi nõusolekulehte. (joonis 12)

Joonis 12

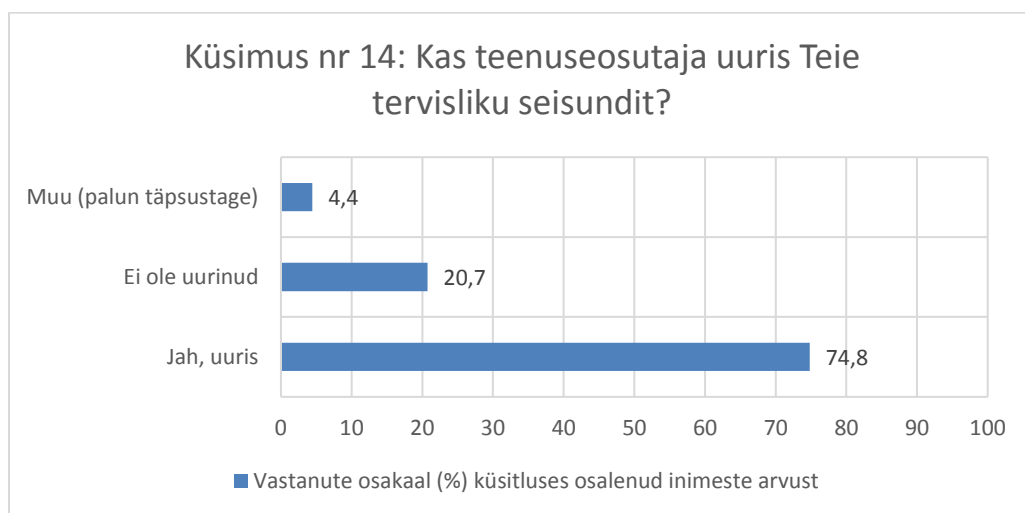

Küsimusele, kas teenuseosutaja uuris iluprotseduuril osalenute tervislikku seisundit, vastas suurem osa jaatavalt (74,8%). Vastanutest 20,7% ütles aga, et teenuseosutaja ei uurinud nende tervisliku seisundit (joonis 13).

Nendest, kes valis vastusevariandi muu (4,4%):

- kas ei mäletanud tervisliku seisundi uurimise kohta;
- uuriti mõnikord, mõnikord mitte;
- kasutati teenust, mis oli registreeritud sõbranna nimele, kes oli väidetavalt teenuse kasutaja tervisliku seisundiga kursis;
- või teenuse saaja ise informeeris teenuse osutajat oma tervislikust seisundist omal initsiatiivil

Joonis 13

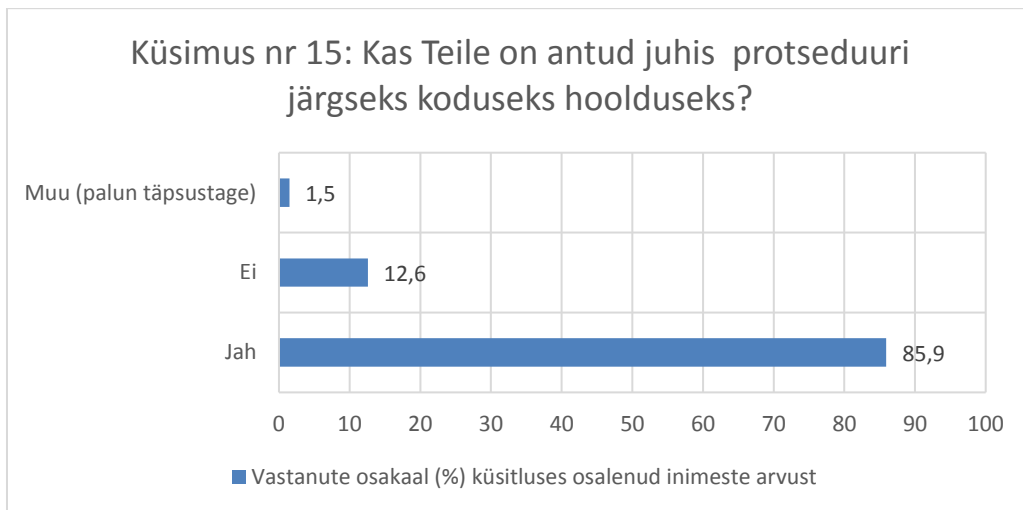
Juhiseid protseduurijärgseks koduseks hoolduseks said enamik küsitletutest (85,9%). Seevastu 12,6% vastanutest märkis, et nad ei saanud iluteenuse osutajalt vastavaid juhiseid. Vaata joonis 14.

Vastusevariandi „muu“ valinutest kommenteerisid oma vastuseid nõnda:

- Botoxi süstide puhul sisuliselt puudub kodune hooldus.
- Vahest olen saanud juhised protseduuri järgseks hoolduseks (kokku oli saanud üle 100 protseduuri).

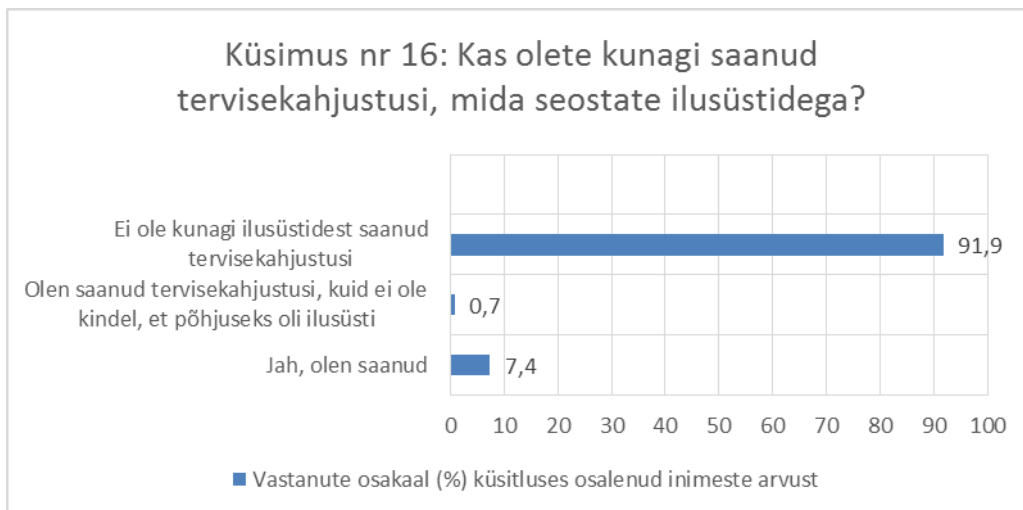
Joonis 14

Võimalikud tervisekahjustused

Enamus vastanutest kinnitas, et nad ei ole saanud teenusega seostatavaid tervisekahjustusi (91,9%). Paar vastanut arvasid, et on saanud tervisekahjustusi, kuid ei ole kindel kas põhjuseks oli ilusüst. 7,4% küsitletutest kinnitasid, et on ilusüstidest saanud tervisekahjustusi. (joonis 15)

Joonis 15

Täpsustusele, milliseid tervisekahjustusi/tüsistusi on ilusüstide tagajärjel saadud, vastati järgmiselt:

- Otse huulde süstiti liiga suur annus toimelahust, mille tükk on senimaani huules. Hiljem kuulsin, et otse huulde ei tohigi süstida, vaid huulte äärtesse. Teenindaja ise eitas oma viga ja süüdistas mind;
- Hematoom;
- Verevalum süsti piirkonnas;
- Jäädavad tihendid näonahal, sh nähtavad;
- Sinikad on olnud, mis on ära läinud. Nahamuutused.
- Peale ilusüsti nägu füüsiliselt valutab.

Küsitlute vastuste analüüsimisel ilmnis vastuolu protseduuri rahulolu ning tekkinud komplikatsioonide suhtes: nendest vastanutest, kes ütlesid, et olid saanud tervisekahjustusi (10 inimest) väitsid pooled, et olid alati protseduuri tulemustega rahul ning ülejäänud, et olid rahul, kuid mitte kõigi protseduuride tulemustega. Seda võib põhjendada asjaoluga, et tervisekahjustus oli ajutine (nt hematoom või valu).

Küsitlusest tulenevad järeldused

1. Küsitluse andmed viitavad vajadusele jätkata tarbijate teadlikkuse tõstmist iluprotseduuride terviseohutuse küsimustes. Tarbija professionaalne ning õigeaegne informeerimine protseduuri iseloomust, tulemustest, kõrvalnähtudest ja võimalikest tüsistustest võiks aidata klientidele realistlikumalt hinnata teenusega seotud asjaolusid, kaaluda teenuse osutamise vajadust ja teha õigemaid valikuid teenuseosutaja suhtes.
  - Alla 50% küsitluses osalenutest said ilusüstiteenust raviasutusest/ilukliinikust.
  - Kunagi ei ole uurinud teenusepakkuja haridust/kvalifikatsiooni 7,4% ilusüsti teenuse kasutajatest ning 9,6% kinnitasid, et on uurinud teenusepakkuja kvalifikatsiooni, kuid mitte alati.
  - Ilusüsti teenuse tulemus ei vasta sageli kliendi ootustele: alati olid protseduuri tulemusega rahul 68,9% vastanutest.
  - 7,4% vastanutest kinnitas, et on saanud terviskahjustusi, mille hulgas olid hematoom; verevalum süsti piirkonnas; jäädavad tihendid näonahal/huules.
2. Kuna protseduurielne klientide nõustamine mängib terviseriskide maandamisel võtmerolli, siis uuriti küsitluse raames, kas kliendid on alati saanud teenindajalt informatsiooni protseduuri vastunäidustuste ja võimalike tüsistuste kohta, infot protseduurijärgseks koduseks hoolduseks ning kas teenuseosutajad uurisid klientide tervislikku seisundit. Kogutud andmed näitavad, et vajalik on jätkata teenuseosutajate teadlikkuse tõstmist ning ilusüstiteenuste valdkonnas täpsemate juhiste väljatöötamist.
  - Kolmveerand vastanutest kinnitas, et nad on alati saanud informatsiooni.
  - 20,7% vastanutest kinnitas, et nendelt ei küsitud tervise seisundi kohta.
  - Koduseks hoolduseks anti juhised 85,9% küsitletutest.

Soovitused tarbijale

- Enne protseduuri tellimist tutvu iluteenuse osutaja kvalifikatsiooni ja kogemustega antud valdkonnas. Ilusüste võib teha ainult meditsiinilise haridusega spetsialist, kes on registreeritud terviseameti tervishoiuteenuse osutajate (THTO) registris. Teenuseosutaja THTO registreeringut on võimalik kontrollida terviseameti avalikust registrist: <http://mveeb.sm.ee/Tervishoiutootajad/> .
- Tutvu eelnevalt protseduuri iseloomu ning käiguga.
- Küsi informatsiooni vastunäidustuste, võimalike ohtude ja tüsistuste kohta, mis võivad esineda pärast protseduuri.
- Informeeri teenuseosutajat oma tervise seisundist (allergiad, kroonilised haigused, tarvitavad ravimid, olemasolevad armid, infektsioonid jne).
- Teavita teenuse osutajat varem teostatud iluprotseduuride ja kasutatud toodete kohta.
- Tüsistuste korral pöördu ilusüsti osutaja poole ning soovi korral teavita terviseametit: kesk@terviseamet.ee

Kasutatud kirjandus:

Neil S. Sadick et al. „Cosmetic dermatology of the aging face“, 2009

<http://www.dermamed.ee/teenused/nahailuravi/ilusustid/ilusustide-komplikatsioonid/>